

Finansē
Eiropas Savienība
NextGenerationEU

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Holistiska dzimumaudzināšana
ģimenes veidošanas pratībai

KONFERENCE

«Dzimumaudzināšana ģimenes veidošanas pratībai»

2026. GADA 30. JANVĀRĪ

Granta projektu "Ģimenes veidošanas vērtībās balstītas tikumiskās dzimumaudzināšanas veicināšana Latvijas izglītības sistēmā" (Nr. LU-BA-PA-2024/1-0011) finansē Atveseļošanas un noturības mehānisma projekts "Latvijas Universitātes iekšēja un ārēja konsolidācija" (Nr. 5.2.1.1.i.0/2/24/I/CFLA/007).

STARPTAUTISKĀ PIEREDZE

MARÍA CALATRAVA

Prof. MD, UNAV ICS pētniece

ALFONSO OSORIO

Prof. PhD, Psihologijas katedras vadītājs (UNAV)

Rīga 2026

Konference

Dzimumaudzināšana ģimenes veidošanas pratībai

Mīlestības pedagogija pusaudžu vecumā: Infinity pieeja seksuālajā izglītībā

Šī prezentācija iepazīstina ar starpdisciplināras pētnieku grupas darbu saistībā ar pusaudžu seksuālo izglītību, kas vērsta uz attīstību un vērtībām.

Alfonso Osorio, PhD

Maria Calatrava, PhD

Mūsu starpdisciplinārā pētnieku grupa

1

2007: Dibināšana

Izveidota starpdisciplināra komanda, apvienojot psiholoģiju, filozofiju, komunikācijas zinātnes, māšzinības un preventīvo medicīnu

2

2010-2015: Paplašināšana

Starptautiskā sadarbība izveidota Spānijā, Latīņamerikā un Filipīnās

3

2016-līdz šim: Publikācijas

Nozīmīgi pētījumu rezultāti par jauniešu attīstību, attiecību kompetenci un prevencijas ietvaram

4

2026: Pašreizējais darbs

Nepārtraukti pētījumi ar Spāņu partneriem, pētot ģimenes aizsargājošos faktorus un pedagoģiskās intervences

Pamata disciplīnas

- Attīstības psiholoģija
- Ģimenes sistēmu teorija
- Preventīvā medicīna
- Izglītības filozofija

Pētniecības fokuss

- Jauniešu attīstība
- Attiecību kompetence
- Profilakses zinātne
- Ģimenes dinamika

Ģeogrāfiskā sasniedzamība

- Spānija (galvenā bāze)
- Latīņamerika
- Eiropas Savienība
- Filipīnas

Kāpēc holistiska seksuālā izglītība ir svarīga?

Riska uzvedības pieaugums

Rādītāji, kas saistīti ar pusaudžu agrīno seksuālo aktivitāti, kā arī nožēlu pēc pirmās seksuālās pieredzes un emocionālu stresu, ievērojami paaugstinās. Arī mentālas veselības problēmas, kas saistītas ar seksuālo uzvedību, pieaug.

Pornogrāfijas patēriņš

Līdz šim nepieredzētā un vieglā piekļuve seksuālajam saturam rada nereālas gaidas, izkropļo izpratni par tuvību un ietekmē attiecību veidošanu kritiskajos attīstības periodos.

Attīstības resursi

Ir svarīga profilakse, kas balstīta uz aizsargājošiem un attīstības resursiem, nevis tikai uz risku novēršanu.

Pašreizējo pieeju trūkumi

Kontracepcijā fokusēta dzimumizglītība attiecas tikai uz vienu no pusaudžu seksuālās veselības dimensijām. Šī šaurā pieeja neattīsta emocionālo briedumu, attiecību prasmes un vērtības, kas ir ilgstošas labklājības pamatā.

Mīlestības pedagogija: mūsu holistiskais ietvars

Emocionālais nobriedums

Izpratne par sarežģītām jūtām attiecībās un spēja tās vadīt

Vērtību ietvari

Izkopt cieņu, brīvību un autentiskas mīlestības spēju

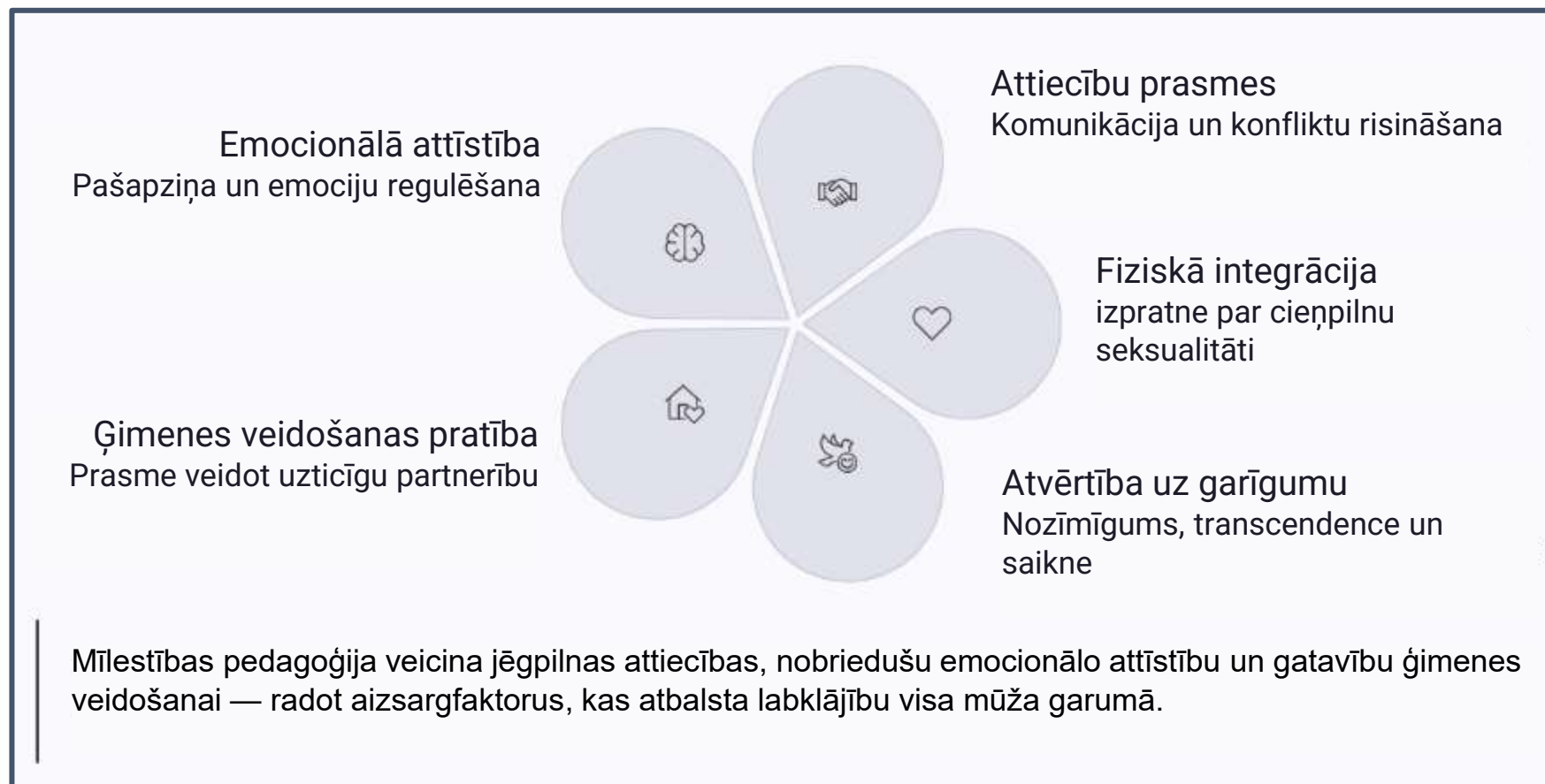

Attiecību prasmes

Kompetenču veidošana jēgpilnai, ilgtermiņa partnerībai

Mīlestības pedagogija: mūsu holistiskais ietvars

Kas gūst labumu no šī pieejas?

Pusaudži

Pārejot no vienkāršotiem vēstījumiem par risku un baidu uz brīvības, identitātes veidošanās un spējas patiesai mīlestībai un saistībām izpēti

Izglītības darbinieki, NVO

Praktiski rīki un mācību programmas holistiskas emocionālās seksuālās izglītības īstenošanai klasē, pamatojoties uz attīstības zinātni

Vecāki

Norādījumi ģimenes sarunām par seksualitāti, attiecībām, vērtībām un sagatavošanos pieaugušo partnerattiecībām un ģimenes dzīvei

Veselības speciālisti

Pierādījumiem balstīti ietvari klīniskajai praksei, sabiedrības izglītošanas programmām un sabiedrības veselības intervencēm par pusaudžu seksualitāti

Ģimenes un personīgās vērtības seksuālās veselības jomā

Daudzi pētījumi apstiprina, ka **ģimenes saites un vērtībās balstīti ietvari** ievērojami samazina pusaudžu seksuālo risku uzņemšanos

Riska samazināšana

Atlikta (agrīno) seksuālo
attiecību uzsākšana

Aizsargājošs efekts

1. Vecāku uzraudzība

Aktīva uzraudzība un iesaistīšanās pusaudžu aktivitātēs veicina atbildības sajūtu un samazina riskantas uzvedības iespējas

2. Garīgums un vērtības

Iekšējā reliģiskā pārliecība netieši ietekmē attieksmi pret seksualitāti; baznīcas apmeklēšana nodrošina gan tiešu, gan netiešu aizsardzības efektu.

3. Audzināšanas stils

Mātes siltums aizsargā meitenes; tēva prasīgums aizsargā zēnus no problemātiskas seksuālās satura ietekmes

4. Ģimenes diferenciacija

Spēcīga pašapziņa ģimenes attiecībās veicina veselīgāku autonomiju un lēmumu pieņemšanas spējas

Izvēlētjie avoti (Infinity Group)

Calatrava, M., Mestre-Bach, G., Osorio, A., & López-del Burgo, C. (2025).

Parenting style, differentiation of self, and pornography use among adolescents: Exploring the links. *The Journal of Sex Research*.

<https://doi.org/10.1080/00224499.2024.2446639>

Calatrava, M., Beltramo, C., Osorio, A., Rodríguez-González, M., de Irala, J., & López-del Burgo, C. (2021).

Religiosity and sexual initiation among Hispanic adolescents: The role of sexual attitudes. *Frontiers in Psychology*, 12, 715032.

<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.715032>

Osorio, A., López-del Burgo, C., Carlos, S., & de Irala, J. (2017).

The sooner, the worse? Association between earlier age of sexual initiation and worse adolescent health and well-being outcomes. *Frontiers in Psychology*, 8, 1298.

<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01298>

Albertos, A., Osorio, A., López-del Burgo, C., Carlos, S., Beltramo, C., & Trullols, F. (2016).

Parental knowledge and adolescents' risk behaviors. *Journal of Adolescence*, 53, 231–236.

<https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.09.009>

Osorio, A., López-del Burgo, C., Ruiz-Canela, M., Carlos, S., & de Irala, J. (2015).

Safe-sex belief and sexual risk behaviors among adolescents from three developing countries: A cross-sectional study. *BMJ Open*, 5(4), e007826.

<https://doi.org/10.1136/bmjopen-2015-007826>

de Irala, J., Osorio, A., Ruiz-Canela, M., Carlos, S., & López-del Burgo, C. (2014).

Informing youth about the age of sexual initiation using means or percentages. *Health Communication*, 29(6), 629–633.

<https://doi.org/10.1080/10410236.2013.775027>

Osorio, A., López-del Burgo, C., Carlos, S., Ruiz-Canela, M., Delgado, M., & de Irala, J. (2012).

First sexual intercourse and subsequent regret in three developing countries. *Journal of Adolescent Health*, 50(3), 271–278.

<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2011.07.014>

de Irala, J., Osorio, A., Carlos, S., Ruiz-Canela, M., & López-del Burgo, C. (2011).

Mean age of first sex: Do they know what we mean? *Archives of Sexual Behavior*, 40, 853–855.

<https://doi.org/10.1007/s10508-010-9660-8>

<https://proyectoyourlife.com/en/>

Filipīnas

El Salvador

Peru

Meksika

... &

Spānija

> 10,000 dalībnieki

2018

Expediente N°
PI18/01126

TÍTULO: Determinantes de la violencia de pareja en adolescentes. Prevención desde el ámbito escolar.

INVESTIGADOR/A PRINCIPAL: Cristina López del Burgo

CO-INVESTIGADOR/A PRINCIPAL:

TIPO DE PROYECTO: ☒ INDIVIDUAL ☐ COORDINADO ☐ MULTICÉNTRICO

NOMBRE DEL IP COORDINADOR:
(Cumplimentar sólo en caso de proyectos coordinados)

DURACION: ☒ 3 AÑOS

2022

adolescentes españoles.

INVESTIGADOR/A PRINCIPAL: Alfonso Osorio de Rebellón Yohn

CO-INVESTIGADOR/A PRINCIPAL: Jokin de Irala Estévez

TIPO DE PROYECTO: ☒ INDIVIDUAL ☐ COORDINADO ☐ MULTICÉNTRICO

NOMBRE DEL IP COORDINADOR:
(Cumplimentar sólo en caso de proyectos coordinados)

DURACIÓN: ☒ 3 AÑOS

os Europeos

2025

INVESTIGADOR/A PRINCIPAL: ALFONSO OSORIO DE REBELLÓN YOHN

CO-INVESTIGADOR/A PRINCIPAL: MARIA CALATRAVA MARTÍNEZ

TIPO DE PROYECTO: ☒ INDIVIDUAL ☐ COORDINADO ☐ MULTICÉNTRICO CON UN SOLO CENTRO BENEFICIARIO ☐ MULTICÉNTRICO CON VARIOS CENTROS BENEFICIARIOS

Jaunākais pētniecības projekts: divi gaidāmie apakšpētījumi (2026-2028)

Mēs esam nodrošinājuši konkurētspējīgu finansējumu, lai veiktu divus papildinošus apakšpētījumus par ģimenes aizsargfaktoriem un attiecību attīstību Spāņu pusaudžu vidū. Šie pētījumi longitudināli un diadiski testēs mūsu holistisko modeli.

Apakšpētījums 1: Longitudinālais dizains

Laika grafiks: 2026-2027 (12 mēnešu uzraudzība)

Izlase: 500 Spāņu pusaudžu vecumā no 15-16 gadiem

Fokuss: Sekot izmaiņām seksuālajās attieksmēs, uzvedībā un ģimenes aizsardzības faktorus laika gaitā, lai identificētu attīstības ceļus un kritiskos intervences

Galvenie mainīgie: Vecāku uzraudzība, garīgums, pornogrāfijas lietošana, pusaudžu vardarbība attiecībās, seksuālā risku uzvedība

Apakšpētījums 2: Diadiskā analīze

Laika grafiks: 2027-2028

Izlase: 200 vecāku-pusaudžu diādes (pāri)

Fokuss: Pētīt divvirzienu ietekmes starp vecāku un pusaudžu attieksmēm, komunikācijas paraugiem un aizsargajošajiem faktoriem, izmantojot aktora-partnera (partneru savstarpējās ietekmes) savstarpējo atkarību modeļus

Galvenie mainīgie: Vecāku-pusaudžu komunikācija par seksualitāti, vērtību tālāknodošana, vecāku audzināšanas stila dimensijas, pusaudžu attīstība

2026: Aktivizēšana

Dalībnieku iesaiste, sākotnējo datu vākšana, ētiskās apstiprinājumi

1

2

2026-2027: Datu vākšana

Longitudināla apsekošana, diadiskās intervijas, vērtēšanas instrumentu kopums

2028: Analīze

Statistiskā modelēšana, publikāciju sagatavošana, izplatīšana

3

Virzāties uz priekšu kopā

- **Turpināt pierādījumu meklēšanu**

Rūpīga izpēte par aizsargājošiem faktoriem, attīstības ceļiem un intervences efektivitāti dažādos kultūras kontekstos.

- **Nostiprināt sadarbību**

Pētnieku, izglītotāju, vecāku, medicīnas speciālistu un politikas veidotāju sadarbība, lai īstenotu visaptverošas pieejas

- **Izstrādāt resursus**

Pierādījumos balstītas mācību programmas, vecāku rokasgrāmatas un profesionālās apmācības materiāli, kas nodrošina pētījumu pārnesi praksē.

- **Dalīties ar zināšanām**

Rezultātu starptautiska izplatīšana, intervences pielāgošana konkrētajai kultūrai un globālu prakses tīklu veidošana.

Dzimumaudzināšana ģimenes veidošanas pratībai

Mīlestības pedagogija pusaudžu gados:Infinity pieeja seksuālajā izglītībā

Alfonso Osorio: aosorio@unav.es

Maria Calatrava: mcalatrava@unav.es

Paldies par uzmanību!